

Húsz éves a pécsi Horvát Színház

Interjú Vidákovics Szláven igazgatóval

– Az elmúlt húsz év gazdag örökséget hord. Számodra ez nem teher? Hiszen minden kezdet nehéz, de tudjuk, a folytatás még nehezebb...

– Tehernek nem mondanám, mert akkor nem csinálnám. Számomra ez egy olyan feladat, amit szó szerint megörököltem, hiszen édesapám, Vidákovics Antal neve a Horvát Színházzal forrt egybe, mert ő hozta létre s vezette előttem. Megörököltem, de természetesen pályázat útján nyertem el, más pályázókkal szemben a tisztséget. Nekem ez egy fontos misszió. A pécsi, Anna utcai Horvát Színház az itt és az országban élő horvátságnak egy olyan intézménye, mely őrzi, ápolja és gazdagítja, terjeszti a horvát nyelvi kultúrát, és a nyelven túl egyfajta horvát kulturális centrumként is működik.

– Mióta állsz a színház élén?

– Három éve. Ez a három év egyetlen magyar színháznak sem volt könnyű, de nemzetiségi színházat hatványozottan nehezebb vezetni, fenntartani. A megfelelő anyagi forrás megteremtése a magyar színházaknál is problémát jelent, de a nemzetiségi színházaknak sajátos közönsége van. Mi horvátul játszunk, előadásaink szinte teljesen horvát nyelvűek, sőt amióta igazgató vagyok, nem is állítottunk színpadra magyar nyelvű előadást. Úgy érzem, hogy a nemzetiségi színházaknak ez a feladata, hogy a saját nemzetiségük nyelvén játszanak. Sajnos vannak olyan nemzetiségi színházak, amelyek nem ezt teszik, magyar nyelvűek az előadásaik. Ilyenkor mindig felmerül bennem az a kérdés, hogy akkor ez miért nemzetiségi színház?

– A Horvát Színháznak nincs saját társulata. A produkcióhoz színészekre, rendezőkre, segédrendezőkre, világosítóra, tehát szakemberekre van szükség. Így még nehezebb összehozni az előadásokat.

Vidákovics Szláven

Vidákovics Antal, az alapító

– Így igaz. Nekem vesszőparipám, és már édesapámnak is az volt, hogy legalább egy öt-hatfős társulatot lehessen létrehozni itt a Horvát Színházban. Megkönnyítené az életünket, ha saját színészeinkkel dolgozhatnánk, nem kellene egyeztetni más színházakkal stb. Másfelől, azt tapasztalom, olcsóbb az, ha szerződött színészek vannak. Persze mégis egy saját társulat az álomom. Pécs városa sajnos nagyon nehéz anyagi helyzetben van, és erre a lehetőségre, ezekre az álláshelyekre, még néhány évig várni kell... De nagyon remélem, hogy a közeljövőben azért elindulunk ezen az úton, és ki fog alakulni egy saját műhely, hiszen ez a legfontosabb. A társulatnál az a lényeg, hogy izgalmas, értelmes műhelymunka folyjon, mert a pénzen túl csak akkor vagyunk képesek színvonalas előadásokat létrehozni, melyekkel fesztiválokon is tudunk szerepelni, és akár nyerni is.

– Csak hogy érzékeltessük, mekkora a gond: Te egyben a Pécsi Nemzeti Színháznak is rendes tagja vagy.

– A Pécsi Nemzeti Színház is pénzügyi gondokkal küzd, és a mostani igazgatóban, Rázga Miklósban is él az az eltökéltség, hogy mindenképpen bővíteni kell a társulatot. Van egy körülbelül tizenöt-tizenhat fős társulat, de hát egy

ekkora intézménynél, mint a Pécsi Nemzeti Színház, nagyjából kétszer ekkorának kellene lennie. Sajnálatos dolog ez, de én remélem, hogy itt is rendeződnek a viszonyok, hiszen a Nemzeti Színház nemzeti státuszt is kapott. Sajnos a Horvát Színházzal a jövő évre sem kerültünk be a kiemelt kategóriába.

– Ez már végleges döntés?

– Végleges. Nem csak a horvát, hanem az összes nemzetiségi színház így járt. Közös kalapba kerülünk a szabadtéri és az alternatív színházakkal. En-

nek komoly anyagi következménye van. Tavaly még benne voltunk az állami automatizmusban, de az idei színházi évadtól visszakerültünk oda, ahonnan sikerült felemelkednünk. Nagyon remélem, hogy később – hiszen erről még folynak a tárgyalások a minisztériummal – pár nemzetiségi színház, amelynek van külszínháza, bekerülhet majd a kiemelt státuszba. Annál is inkább, mert az Anna utca 17-nek már régen megvan a bővítési makettja. Ez egy szép álom, ami egyszer majd csak valósággá válik. Ha jól tudom, 2006-ban indult el ez az egész projekt. Zágráb városától kaptunk támogatást, vagyis Zágráb városa a telekkel együtt megvette az Anna utca melletti romos épületet, amire fel kellett volna építeni a színházat. Sajnos ez azóta is húzódik. Most egy horvát–magyar vegyes bizottsági ülés, kormányülés lesz, és remélem, hogy ez a téma újból felmerül. Uniós pénzek bevonásával, belátható időn belül sikerülhet is megvalósítani a tervet. Már csak azért is, mivel a tervek léteznek, de jövőre lejár a határidő, és már nem tudom meghosszabbítani sem.

– *Két nyelv, két kultúra, egy színház címmel megjelent egy ünnepi kiadvány. Ha végiglapozza valaki, megdöbben, hogy annyi mindent játszott a színház, saját társulat nélkül. Hát hol is kéne kezdeni?*

– Talán az első *Szentistvánnapi búcsúnál*, ami még magyar nyelven került bemutatásra, fönt a Tettyei romoknál. Tán ott indult el az a folyamat, ami a későbbiekben egy önálló horvát színház létrejöttéhez vezetett. *Krležának* e darabja, mély dolgokat feszeget. A sikeres tettyei előadás után *Bagossy László* és *Vidákovics Antal* úgy döntöttek, hogy horvátul és magyarul is bemutatják. A kétnyelvű előadás létrejött, majd a horvát nyelvű vendégszerepelt a Marulicevi dani Fesztiválon, Splitben. Ez Horvátország egyik legrangosabb színházi találkozója, olyan, mint Magyarországon a POSZT.

– *Hány résztvevővel?*

– Több mint százharminc szereplővel, résztvevővel. És mi nyertük a legjobb előadás díját. Ez volt az a pont, ahol édesapámmal az élen valójában elindult a Horvát Színház. 1992-ben létrejött a Kisszínház horvát színházi tagozata, majd a későbbiekben, 1994-ben az önálló Horvát Színház.

– *Ezzel az előadással, illetve vendégszerepléssel magasra rakták a léceket. Ha jól tudom, te is szerepeltél a darabban...*

– Nem, ebben sajnos nem, de *Ivo Brešan Paraszthamletjében*, amivel megalakult a Horvát Színház húsz évvel ezelőtt, már volt egy egymondatosom. Mondhatni, ezzel kezdődött az színészi karrierem is. Horvát és magyar nyelven is játszottuk az előadást. Tizenvalahány éves voltam akkor. Később több előadásban is szerepeltem, úgy horvát nyelven, mint magyarul. Innen egyenes út vezetett a zágrábi Színművészeti Egyetem felé. Amikor végeztem Zágrábban, akkor két felkérésem is volt. *Balikó* Tamás a

Kollár Ákos és Tóth László felvételei (Hrvatski Glasnik archívumból)

Pécsi Nemzeti Színházhoz hívtam, de a zágrábi Nemzeti Színház is ajánlatot tett. Sokat gondolkoztam azon, hogy mi is legyen? Hogyan, merre, tovább? És végül is úgy döntöttem, mivel ide húzott a szívem, hogy hazajövök Pécsre.

– Az utóbbi három évben, amióta te állsz a színház élén, mivel gazdagítottad ezt az ünnepi kiadványt?

– Úgy érzem, hogy már az elmúlt tíz évben kiforrott színházi előadások születtek, volt egy felívelő szakasz a színház életében, mind anyagilag, mind szakmailag, amikor egyre több előadást hoztunk létre. Sokfelé eljutottunk a darabjainkkal. Az elmúlt három évben teljesítettem azt, amit az igazgatói pályázatomban is leírtam, hiszen átlagban három-négy darabot mutattunk be évente, sőt, volt, amikor ötöt is. Annak ellenére, hogy évről évre kevesebb pénzből tudtunk csak gazdálkodni. Idén ünnepeltük a megalakulás huszadik évfordulóját. Jubileumi bemutató előadásunk a *Rák Jóska, dán királyfi* című Háy János darab volt.

– Tudom, hogy furcsán hangzik ez a kérdés, de mennyiben horvát, illetve mennyiben magyarországi horvátok által működtetett színház ez? Produkciók sokaságát mutatja fel, mégis sokan kérdik, hogy kell ez nekünk? Mennyire erősít ez minket, a hazai horvátságot?

– A hazai horvátság egyetlen színházáról beszélünk. Ez a színház nem a horvátországi horvátoké, hiszen ott elég sok professzionális színház működik. Ez csak értünk, nekünk, a magyarországi horvátokért van. Azokért a színházszerető nézőkért, akik kisebb településeken, vagy falvakban élnek, akik-

nek nincs arra módjuk, hogy nap mint nap színházba járjanak. Sőt, arra sem, hogy évente egyszer elmenjenek színházba. Ez az a küldetés, amit már korábban is említettem, hogy ezeket az embereket is megszólítsuk, és hozzájuk is eljussanak az előadásaink. Én láttam az emberek szemében azt az örömet, amikor a saját nyelvüket, a fiatalágukat vagy éppen gyerekkorukat látták viszont, a maguk élete, nyelve, kultúrája jött át a színpadról, és ez hihetetlenül boldoggá tette őket.

– Te igazán visszatértél a gyökereidhez, hiszen a bácskai horvátoktól ered a népi színjátszás gyökere.

– A horvát amatőr színjátszás alapjait *Karagity* és *Petreš*, bunyevác írók teremtették meg Magyarországon. Természetesen a gradistyeieket sem szeretném ebből a sorból kivenni, mert náluk, Szentpéterfán, Horvátszidányban a mai napig erősen él és jól működik az amatőr színjátszás. Sajnos Bácskáról ez már nem mondható el, hiszen ott már nem találunk ilyen csoportokat. A gyökerek azonban, ahogy te is említetted, onnan indultak el: szüleim Felsőszentivánról származnak.

– Hány darabot adtatok elő itthon és külföldön, fesztiválokon? Milyen díjakat nyertetek el?

– Az anyaországon, Horvátországon kívül mi vagyunk az egyedüli hivatásos horvát színház, nemcsak Európában, hanem az egész világon. Ez nagy dolog, mivel Boszniában, Hercegovinában és a többi környező, volt Jugoszláv tagállamokban nagy létszámú horvát nemzetiség él. Húsz év alatt a Horvát Színházban körülbelül nyolcvan-kilencven új bemutatónk és évente legkevesebb száz előadásunk volt. Ha kiszámoljuk, akkor ezres szám, amivel a Horvát Színház vendégszerepelt, és Pécssett is játszott. Az összes horvátországi fesztiválon részt vettünk, és több díjat is nyertünk. Legutóbb 2010-ben a horvát színészfesztiválon Vinkovciban, a *39 lépcsőfok* című előadásunk (John Buchan–Alfred Hitchcock–Patrick Barlow darabja) a legjobb előadás díját, egyik fiatal színészünk pedig a legjobb pályakezdőnek járó elismerést nyerte el.

– Gratulálunk és további sikereket kívánunk!

Pavlekovics András